

ΠΑΝΘΥΣΜΟΙ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Το περιοδικόν «Παρνασσός» υπό την ἐπιγραφὴν «Πληθυσμοὶ Μακεδονίας» δημοσιεύει τὴν ἐξῆς καταστατικὴν.

«Κατὰ νεωτέρας ἀκριβείας πληροφορίας ὁ πληθυσμὸς τῆς διοικήσεως (σαντζακίου) Βιτωλίων ἀνέρχεται εἰς 860,900, ἐξ ὧν Μωαμεθανοὶ μὲν 237,000, Ἰσραηλῖται 6,500 καὶ Χριστιανοὶ 617,400. Ἐκ τῶν Χριστιανῶν 534,000 εἶναι Ἕλληνες καὶ ἐλληνίζοντες, 82,500 Βούλγαροι. Ὁ πληθυσμὸς τῆς διοικήσεως Θεσσαλονίκης, μὴ περιλαμβανομένου τοῦ κινητοῦ πληθυσμοῦ τῆς πόλεως ταύτης ἀνέρχεται εἰς 491,700, ἐξ ὧν Ἕλληνες καὶ ἐλληνίζοντες 232,500, Μωαμεθανοὶ 135,500, Βούλγαροι 46,700 καὶ Ἰσραηλῖται 56,500. Ἡ διοίκησις Σκοπίων περιλαμβάνει πληθυσμὸν 418,600, ἐξ ὧν Μωαμεθανοὶ 166,600 καὶ Χριστιανοὶ 252,000· ἐκ τούτων Βούλγαροι μὲν εἶναι 138,000, Ἕλληνες δὲ καὶ ἐλληνίζοντες 114,000. Ἡ διοίκησις Σερρών περιλαμβάνει 279,500, ἐξ ὧν Χριστιανοὶ 199,500, Μωαμεθανοὶ 79,000 καὶ Ἰσραηλῖται 4000 ἐκ τῶν Χριστιανῶν δὲ 163,000 εἶναι Ἕλληνες, 36,500 Βούλγαροι. Ἡ δὲ διοίκησις Δράμας περιλαμβάνει 147,800 κατοίκους· ἐκ τούτων 108,500 εἶναι Μωαμεθανοί, 39,300 Χριστιανοὶ ἐξ ὧν Βούλγαροι χίλιοι μόνον. Ὡστε ἔχομεν ὅλικόν πληθυσμὸν τῆς Μακεδονίας 2,198,500 διανεμομένον ὡς ἐξῆς: Ἕλληνες καὶ ἐλληνίζοντες 1,082,700, Μωαμεθανοὶ 747,100, Βούλγαροι, 304,700, Ἰσραηλῖται, Ἀθίγγανοι ἄλ. 64,000.»

BIBLIA

Στοιχειώδης Φυσικὴ Ἱστορία μετὰ εἰκόνων πρὸς χρῆσιν μαθητῶν γυμνασίων, ὑπὸ Α. Π. Κυριακοπούλου καὶ Β. Σ. Γκολφινοπούλου, καθηγητῶν γυμνασίων, Ἀθήνησι 1878, 8ον σελ. 160.

— R. E. Pissini, ἡ ἀρίστη μέθοδος τοῦ διὰ δαμαλίδος ἐμβολιασμοῦ, μετάφρασις Δημ. Θ. Παγκάλου. Τὸ βιβλίον τοῦτο δημοσιεύθη ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν, ἐτυπώθη ἐν τῷ Ἐθνικῷ Τυπογραφείῳ, ἐν Ἀθήναις 1878. 8ον σελ. 217.

— Ἐκθεσίς τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1876 καὶ 1877 πεπραγμένων, ὑπὸ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν Ἑλληνικῶν γραμμῶν Συλλόγου, ἐν Ἀθήναις 1878. Κατὰ ταύτην αἱ δαπάναι τοῦ Συλλόγου ἀπὸ 60—80 χιλ. δρ., ἃς κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς συστάσεώς του ἐξώδευσεν, ἀνῆλθον εἰς τὸ ποσὸν δρ. 153,000, ἐπεκταθεῖσάν τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ.

— Ἐκθεσίς τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδείσεως Συλλόγου τῶν Κυριῶν περὶ τῶν πεπραγμένων ἀπὸ τοῦ ἔτους 1877—1878. Ἐν Ἀθήναις 1878. Κατὰ ταύτην μετὰ τὴν πληρωμὴν ὅλων τῶν ἐξόδων ἀπελείφθη περίσσευμα καθαρὸν 10,316 δραχμῶν.

— Ἐβδομάς φυλλάδιον κοινωφελῶν καὶ ποιικίλων γνώσεων ὑπὸ Α. Γ. Νικολιάδου. Ἐν Σύρῳ 1878.

— Τί ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ τίς ἡ ἀνωτέρα τῶν ἐπιστημῶν, ὑπὸ Πέτρου Ἑμμ. Πρωτοπαπαδάκη. Ἐν Ἑρμούπολει 1878. 8ον σελ. 48.

— Ἐξεδόθη κατ' αὐτὰς ἐν Πύργῳ τῆς Ἡλείας ἐβδομαδιαία μικρὰ ἐφημερίς ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βεζούβιος», ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ δικηγόρου κ. Θ. Παπαλήιου.

ΠΑΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

ΖΩΑ.

ΚΕΦ. ΚΘ. — ΠΩΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΤΕΡΟΣ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΖΩΩΝ.

ΕΙΔΕΤΕ ΕΞ ὧν εἶπον ὑμῖν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δύναται νὰ ποιῇ διὰ τῶν χειρῶν ποικίλα πράγματα τὰ ὅποια τὰ ζῶα δὲν δύνανται νὰ ποιήσωσιν. Ἐρρέθη ὁθεν, παρὰ τινων ὅτι ἡ χεὶρ εἶναι μέγα πρᾶγμα καθιστῶν τὸν ἄνθρωπον ἀνώτερον τῶν ζώων· ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀναληθές. Τί δ' ἐχρησίμευεν ἡ χεὶρ ἐὰν δὲν ὑπῆρχε νοῦς ἐν τῇ κεφαλῇ ὅστις νὰ γινώσκῃ πῶς νὰ τὴν μεταχειρισθῇ; ὑποθέσωμεν ὅτι ἡ γαλὴ εἶχε χεῖρα ἡδύνατα δι' αὐτῆς νὰ γράψῃ; Οὐχί· ὁ ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ αὐτῆς νοῦς δὲν γινώσκει ἱκανὰ πρὸς τοῦτο. Οὕτω δὲ πλείστα ὑπάρχουσι πράγματα τὰ ὅποια ποιοῦμεν διὰ τῶν χειρῶν μας τὰ ὅποια ἡ γαλὴ δὲν δ' ἐγίνωσκε νὰ ποιῇ διὰ χειρῶν, καὶ ἐὰν εἶχε τοιαύτας.

Οὕτω λοιπὸν δὲν εἶναι ἀπλῶς ἡ χεὶρ ἡ καθιστῶσα ἡμᾶς ἀνωτέρους τῆς γαλῆς, ἀλλ' ὁ νοῦς ὁ μεταχειριζόμενος τὴν χεῖρα. Ὁ νοῦς ἡμῶν γινώσκει πλείοτερα τῶν ὧν ὁ νοῦς αὐτῆς, καὶ δεῖται νὰ πράττῃ πλείοτερα ἢ ὅσα ὁ νοῦς αὐτῆς ποτε οὐδὲ ὠνειρεύθη.

Ὁ Θεὸς δίδει εἰς ἕκαστον ζῶον ἀκριβῶς τοιοῦτον μηχανισμόν αἰὸν ὁ νοῦς αὐτοῦ δύναται νὰ μεταχειρισθῇ. Ἐὰν γινώσκῃ ἱκανὰ, ἤτοι ἐὰν ἔχῃ πολὺν νοῦν, δίδει ἱκανὴν ἔκτασιν μηχανισμοῦ· ἀλλ' ἐὰν ἔχῃ ὀλίγον νοῦν, δίδει μόνον ὀλίγον μηχανισμόν· διότι ἐὰν ἐδίδοι πολὺν, δὲν δ' ἐγίνωσκε πῶς νὰ τὸν κινήσῃ. Τὸ ὀστρείδιον, ὡς εἶπομεν, γινώσκει μόνον πῶς νὰ ποιῇ ὀλίγα πράγματα, οὕτω δὲ ἔχει μικρὸν μηχανισμόν. Ὁ κύων ἢ ἡ γαλὴ γινώσκουσι πολὺ περισσώτερα τοῦ ὀστρείδιου, καὶ ἐπομένως ἔχουσι πόδας, ὄνυχας, ὀδόντας ἄλ. Ἐπειδὴ δὲ ὁ νοῦς ἡμῶν γινώσκει πλείοτερα τοῦ κυνὸς ἢ τῆς γαλῆς, ἔχει τὴν θαυμασίαν ἐκείνην μηχανὴν τὴν χεῖρα, ὅπως δι' αὐτῆς ποιῇ ὅ,τι γινώσκει πῶς νὰ ποιῇ.

Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου γινώσκει τοσαῦτα ὥστε θέλει ἐφεύρῃ ὅποταν μὴ ὑπάρχωσι χεῖρες, νὰ μεταχειρίζεται ἄλλα πράγματα ἀντὶ αὐτῶν. Εἶδον ἄνθρωπον μὴ ἔχοντα χεῖρας νὰ γράψῃ, καὶ πολλὰ ἄλλα νὰ πράττῃ, διὰ τῶν δακτύλων τοῦ ποδός. Γινώσκετε ὅτι ἐν γένει πολὺ μεταχειριζόμεθα τὴν δεξιάν χεῖρα, καθιστώντες τὴν ἀριστεράν τὴν βοηθὸν τῆς δεξιᾶς. Ἀλλ' ὅταν ἡ δεξιὰ ἀπολεσθῇ, ὁ νοῦς τίθησι τὴν ἀριστεράν εἰς τὸ ἔργον ἵνα μάθῃ ὅσα ἡ ἀπολεσθεῖσα ἐπραττεν.

Πλὴν τοῦ μηχανισμοῦ τῆς χειρὸς ἔχομεν καὶ ἐτς-

ρὸν ἐν τῷ προσώπῳ. Ὁ κύων ὅταν εὐχαριστῇται θεωρεῖ καὶ σείει τὴν οὐρὰν του· ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ γελάσῃ ἢ νὰ μειδιάσῃ· οὐδὲ νὰ σκυθρωπάσῃ δύναται.

Ἡ ποικιλία τῆς κινήσεως τὴν ὁποίαν ποιεῖ ὁ μηχανισμὸς οὗτος τῆς ἐκφράσεως εἶναι μεγίστη, ὡς βλέπει τις ἐν τῇ ποικίλῃ ἐκφράσει τοῦ προσώπου εἰς τοὺς ἐν ζωῇ ὁμιλία ἐνησχολημένους. Διὰ τὴν δὲ τὰ ζῶα δὲν ἔχουσι τὴν αὐτὴν ποικιλίαν τῆς ἐκφράσεως; Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δι' ὃν δὲν ἔχουσι χεῖρας! Ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου ἔχει πλείστους λογισμοὺς καὶ αἰσθήματα ἢ ὅσα ὁ νοῦς τοῦ ζώου ἔχει· δεῖται ἐπομένως πλείονος μηχανισμοῦ ἵνα ἐκφράσῃ τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ αἰσθήματα ταῦτα. Ἡ κίνησις τῆς οὐρᾶς τοῦ κυνὸς ἀνταποκρίνεται ἄριστα εἰς τὴν ἐκφράσιν τῶν ἀπλῶν αἰσθημάτων τῆς εὐχαριστήσεως· ἀλλ' ἡ ποικιλία τῶν λογισμῶν καὶ αἰσθημάτων τοῦ ἀνθρώπου ἔχει ἀνάγκην τῆς ποικίλης κινήσεως τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μύων.

Ἀλλὰ ζῶα τινὰ ἔχουσι μὴς ἐκφράσεως ἐν τῷ προσώπῳ τοὺς ὁποίους ἡμεῖς δὲν ἔχομεν. Εἰσὶν οἱ ἀπειλητικοὶ μὴς. Ἀνασύρουσιν οὗτοι τὸ ἄνω χεῖλος ἐκατέρωθεν τοῦ στόματος εἰς τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ δεικνύσῃ τοὺς μακροὺς, σπαρακτικούς ὀδόντας. Ἐν τῷ λύκῳ τούτῳ ἐτοιμῶ νὰ καταβροχθήσῃ

ἀρνίον τὸ ὁποῖον συνέλαβε, βλέπετε πόσῃν ἀγρίαν καὶ φοβεράν ἐκφράσιν οἱ μὴς οὗτοι δίδουσιν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Ὁ λόγος δὲ δι' ὃν δὲν ἔχομεν τοιοῦτους μὴς εἶναι διότι οὐδέποτε πρέπει νὰ ἔχωμεν ἀπειλητικὰ αἰσθήματα. Ἄνδρες τε καὶ παῖδες πολὺ ἄσχημον ἔχουσι τὴν ὄψιν ὅταν ὀργίζωνται· ἀλλὰ πολὺ χειρόνες θὰ ἐφαίνοντο ἐάν εἶχον ἀπειλητικὸν μηχανισμόν ἐν τοῖς προσώποις των, ὡς οἱ λύκοι, γαλαὶ καὶ κύνες.

Ὑπάρχει μηχανισμὸς τις τὸν ὁποῖον τὰ ζῶα ἔχουσιν ὡς ἡμεῖς, ἀλλὰ τὸν ὁποῖον δὲν δύναται νὰ μεταχειρισθῶσιν, ὅπως δι' αὐτοῦ τοσαῦτα πράξωσιν ὡς ἡμεῖς. Ἰδοὺ παράδειγμα· ἐσκέφθητε ποτὲ διὰ τί τὰ ζῶα δὲν δύναται νὰ λαλήσωσιν; οὐχὶ διότι δὲν ἔχουσι γλώσσας, ὀδόντας, χεῖλη κτλ. Ταῦτα εἰσὶ τὰ δι' ὧν ἡμεῖς λαλοῦμεν, καίτοι δὲ ἔχουσι ταῦτα καὶ ἔχουσι φωνὴν ἐξερχομένην ἐκ τοῦ λάρυγγος· αὐτῶν ὡς τὴν ἡμετέραν, δὲν δύναται ὅμως νὰ λαλήσωσι. Τοῦτο δὲ διότι δὲν γνωρίζουσι πῶς νὰ μεταχειρίζωνται τὰ μέρη ταῦτα ἐν τῷ λαλεῖν καίτοι γινώσκουσι πῶς νὰ τὰ μεταχειρίζωνται εἰς ἄλλα πράγματα ὡς εἰς τὸ τρώγειν.

Ἡ ἀγέλας γινώσκει πῶς νὰ ποιῇ χρῆσιν τῶν ὀδόντων, τῆς χειρὸς καὶ γλώσσης ὅταν τρώγῃ· ἀλλ' ἐάν εἶχε νοῦν οἷος ὁ ὑμέτερος ἤθελε τὸν μεταχειρίζεται εἰς τὸ λαλεῖν.

Ὁ ψιττακὸς, ὡς γινώσκετε, δύναται νὰ λαλή, κατὰ μίμησιν· ἡ ἰδιαιτέρα αὕτη δύναμις ἐδόθη εἰς αὐτὸν καίτοι εἶναι μᾶλλον βραχύνουν πτηνὸν ὡς πρὸς ἄλλα πράγματα. Ἀλλὰ καὶ ἡ λαλιά του εἶναι λίαν ἀλλόκοτος μίμησις τῆς ἀνθρωπίνης λαλιᾶς.

Καίτοι ὁ ἀνθρώπος ἔχει πλείοτερον μηχανισμόν καὶ δύναται νὰ πράξῃ πλείοτερα τῶν ἄλλων ζώων εἰς τινὰ πράγματα τὰ ὁποῖα ζῶα τινὰ δύναται νὰ πράξωσι κάλλιον αὐτοῦ. Ὁ ἀνθρώπος δύναται νὰ ἀναρριχᾶται ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ πράττῃ τοῦτο ἐξίς σου καλὰ ὡς ἡ γαλὴ ἢ ὁ πῖθηκος. Δύναται νὰ κολυμβᾷ, ἀλλ' οὐχὶ ὡς ἰχθύς. Ὁ βάτραχος καὶ ἡ ἀκρίς εἰς πηδητὰ κρεῖττονες. Ὁ ἵππος καὶ ὁ κύων τρέχουσι ταχύτερον αὐτοῦ. Δὲν δύναται νὰ βλέπῃ εἰς τόσῃν ἀπόστασιν εἰς ὅσῃν τὰ λοιπὰ πτηνὰ. Ἐχει δύο μόνον ὀφθαλμοὺς, ἀλλ' ἡ μύια ἔχει χιλιάδας ὀφθαλμῶν, ὥστε δύναται νὰ βλέπῃ σχεδὸν κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ἀμέσως. Δὲν δύναται νὰ ὀσφρανθῇ ὡς ὁ κύων, ὅστις δύναται νὰ ἀκολουθήσῃ τὰ ἔχνη τοῦ κυρίου του διὰ τῆς εἰς τὰ βήματά του καταλειπομένης ὀσμῆς. Δύναται ν' ἀπομιμηθῇ διαφόρους ἤχους, ἀλλ' ἐν εἶδος πτηνοῦ τὸν νικᾷ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἀλλὰ πλὴν τούτων πάντων, εἰς τινὰ πράγματα γινόμενα ὑπὸ τινων ζώων τὰ ὁποῖα ὁ ἀνθρώπος οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ. Δὲν δύναται νὰ ἵπταται ὡς τὰ πτηνὰ καὶ ἔντομα. Ἐκαστον ζῶον εἶναι κατάλληλον νὰ ποιῇ ἀκριβῶς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔχει ἀνάγκην νὰ πράττῃ. Ἐπὶ παραδείγματι ὁ πῖθηκος ἔχει χρεῖαν ν' ἀναρριχᾶται ὅπως λαμβάνει τὴν τροφήν του, καὶ ὁ δημιουργὸς ἐπομένως τὸν ἔκαμε τοιοῦτον ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀναρριχᾶται εὐκόλως. Πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον, ἀντὶ νὰ ἔχῃ δύο χεῖρας καὶ δύο πόδας, ὡς ἡμεῖς, ἔχει τέσσαρα πράγματα ἔχοντα τὸ σχῆμα περίπου χειρῶν, δι' ὧν δύναται νὰ δράττῃ τοὺς κλάδους τῶν δένδρων. Καὶ ἕτερα παραδείγματα ἡδυνάμεθα νὰ φέρωμεν ἀλλὰ πολλὰ δύνασθε νὰ εὑρετὲ ἐν προηγουμένοις κεφαλαίοις περὶ τῶν μέσων τὰ ὁποῖα τὰ ζῶα μεταχειρίζονται ἀντὶ χειρῶν.

Τῇ Ἀθηναίδι!

Ἀθηναῖς φιλόστοργος ἀγλαΐσμα τῶν νέων, ἐντρέψημα τῶν εὐγενῶν ἀρρένων καὶ θηλέων! ἀναγινώσκοντες αὐτὴν εὐρίσκομεν σοφίαν, ἥτις ὑφώνει τὰς ψυχὰς εἰς δόξαν οὐρανίαν· καὶ παιδιόθεν οἱ γονεῖς αὐτὴν μέχουν συστήσει, ὅτ' ὅστις μελετᾷ αὐτὴν πάντ' εὐτυχὴς θὰ ζήσῃ. Διότ' ἡ ὕλη ἐν αὐτῇ ἦν πάντοτε διὰ νέους, ὅπως τοὺς κάμει εὐτυχεῖς πολίτας καὶ σπουδαίους. Ἀκούων πάντοτε πιστῶς προθύμως τοὺς γονεῖς μου, ἐνέσχυπτον πάντ' ἐν αὐτῇ με θάμβος τῆς ψυχῆς μου. Καὶ ἔβλεπον ὅτ' ἡ ὕλη τῆς εὐρίσκετο ἐν τάξει, σὺν τοῖς καιροῖς ἐνικυτοῦ στοιχείου μεταλλάξει. Πρὸ πάντων δὲ τὴν ἀνοίξιν ἦν ἡ φῶσις θάλλει, καὶ αὕτ' εἰκόνιζε ἐν αὐτῇ τῆς φύσεως τὰ κάλλη,